

**MOED interventionen -
Muliggørelse af en værdig og meningsfuld hverdag med demens
- Resultater fra et ph.d. studie**

Kamilla Kielsgaard

Kvalitets- og udviklingsmedarbejder, Nordfyns Kommune
Gæsteforsker, The Competence Center for Rehabilitation, REHPA
Ergoterapeut, Ph.d.

Social- og Sundhedsskolen FYN

Indhold

Hvordan muliggøres en værdig og meningsfuld hverdag med demens?

- Baggrund for projektet og MOED interventionen
- Tilgange og redskaber til at etablere en værdig og meningsfuld hverdag
- Dialog og spørgsmål

Baggrund

- For mennesker med demens er livskvalitet relateret til oplevelsen af autonomi, værdighed og at have meningsfulde aktiviteter i hverdagen *(Kristensen & Peoples 2019; Du Toit et al. 2019)*
- Engagement i meningsfuld aktivitet kan forbedre trivsel, livskvalitet og sundhed for mennesker med demens *(Du Toit 2019; Smit et al. 2013)*
- *Mangler viden om hvordan, man kan fremme at mennesker med demens opnår engagement i meningsfulde aktiviteter med fokus på autonomi og værdighed*

Bryghuset – Svendborg demensby

Hvordan aktionslæring, systematik og struktur kan fremme værdighed og livskvalitet

- Fra underholdning og opbevaring til faglighed, deltagelse og medinddragelse....
- Før projektstart: overgang fra plejecenter til demensby, ny borgergruppe, personalets indstilling og forståelser, sammenlægning af demens dagcentre

Bryghuset
Svendborg
Demensby

MOED interventionen

Udvikling, implementering og evaluering af en evidensbaseret intervention, for at forbedre mulighederne for at mennesker med demens kunne engagere sig i meningsfulde aktiviteter i demensbyen

4 årigt praksisforskningsprojekt

MOED - The Meaningful Occupational Engagement with Dementia

Tilrettelæggelse ud fra MOED

- et aktivitetsbaseret tilbud til at fremme engagement i meningsfulde aktiviteter

- Kompetenceudvikling; viden om meningsfulde aktiviteter, færdigheder til at planlægge, facilitere og evaluere meningsfuld aktivitet
- Det rette match
- Aktivitetskatalog og program
- Klubber som "aktivitetsrum"
- Struktur og arbejdsgange med understøttende værktøjer

Quiz

- **Hvad gør en aktivitet meningsfuld ud fra evidensbaseret viden? Hvilke 3 udsagn er rigtige?**
- "Aktiviteter er meningsfulde, hvis de er en integreret del af eller afspejler en persons identitet "
- "Aktiviteter skal forbedre de kognitive funktioner for at være meningsfulde"
- "Mening i aktivitet er komplekst og vedrører følgende faktorer: glæde og selvbelønning; humør, brug af færdigheder, interesser, kapacitet og udfordring; personlige valg og tilknytning til ens familie og andre grupper; tidligere erfaring; kontinuitet og ændring i relation til selvet og den sociale kontekst;"
- "Meningsfulde aktiviteter er personens tidligere interesser og aktiviteter der er knyttet til livshistorie"
- "Sociale aktiviteter er mere meningsfulde end andre aktiviteter"
- "At en aktivitet opleves som meningsfuld handler også om, at man gennem aktiviteten oplever, at man kan noget og at være noget for andre"

Quiz

- **Hvad gør en aktivitet meningsfuld ud fra evidensbaseret viden? Hvilke 3 udsagn er rigtige?**
- "Aktiviteter er meningsfulde, hvis de er en integreret del af eller afspejler en persons identitet "
- "Aktiviteter skal forbedre de kognitive funktioner for at være meningsfulde"
- "Mening i aktivitet er komplekst og vedrører følgende faktorer: glæde og selvbelønning; humør, brug af færdigheder, interesser, kapacitet og udfordring; personlige valg og tilknytning til ens familie og andre grupper; tidligere erfaring; kontinuitet og ændring i relation til selvet og den sociale kontekst;"
- "Meningsfulde aktiviteter er personens tidligere interesser og aktiviteter der er knyttet til livshistorie"
- "Sociale aktiviteter er mere meningsfulde end andre aktiviteter"
- "At en aktivitet opleves som meningsfuld handler også om, at man gennem aktiviteten oplever, at man kan noget og at være noget for andre"

Hvad gør aktiviteter meningsfulde for mennesker med demens?

- Kan ("bør") være **alle typer af aktiviteter** (egen omsorg, hvile, fritidsprægede, produktive, sociale, alene eller sammen)
- **Opleves subjektivt**, men formes også af **omgivelserne**
- Mening skabes hele tiden gennem **at være og at gøre**. Er **ikke statisk** eller **lig med tidligere** meningsfulde aktiviteter
- **Forbundenhed/forbinde** til sig selv, andre og give **tilhørsforhold** til omgivende miljøer gennem personlige meningsfulde aktiviteter
- Aktiviteter er meningsfulde, når de går ud over "bare" at give glæde, men i stedet møder **fundamentale psykologiske behov**. Fx **selvudvikling**
- Fremmer vores oplevelse af **selvbestemmelse** gennem **indflydelse**
- Er med til at skabe kontinuitet af **identitetsfølelse, følelse af hvem jeg er, og hvad jeg kan**
- Stiller passende **udfordring ift. færdigheder**
- Gør brug af **ressourcer**, så der er **mulighed for at bidrage og være noget for sig selv og andre**

Aktivitetsprogram

Et aktivitetsprogram

- Beskriver et ugentligt program der er gældende for et halvt år
- Inkluderer en daglig tidsplan for små klubber og en større cafégruppe
- Viser ansvarsområder for personale

	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSdag	FREDAG	Søndag
8.00-9.30	Forberedelse	Forberedelse	Forberedelse	Forberedelse	Forberedelse	
9.30-9.45	Morgenmøde med fordeling af opgaver	Morgenmøde med fordeling af opgaver	Morgenmøde med fordeling af opgaver	Morgenmøde med fordeling af opgaver	Morgenmøde med fordeling af opgaver	Åbent 1.søndag i måneden
9-10	Morgenmøde for alle					
10.00-12.30	Årstidens klub: Lokale: Personale: Brugere:	Mad og madlavning Lokale: Køkken Personale: Brugere:	Motion Lokale: kaffe i køkken og derefter udenfor eller motionsrum Personale: Brugere:	Naturklubben Lokale: Ude eller køkken Personale: Brugere:	Fredagscafe for alle Fredagsklubben:	
10.00-12.30	Kreativklub Lokale: krearum Personale: Brugere:	Udeliv Lokale: Café, have og nærområde Personale: Brugere:	Generationer på tværs Lokale: Café Personale: Brugere:	Kulturklubben Lokale: Café Personale: Brugere:	Skittevis planlagt kontortid til forberedelse af klub	
10.00-12.00	Velvære		Velvære			
10.00-12.00	Værksted Café	Værksted	Værksted	Værksted		
10.00-12.00		Cykelture:	Gåture: Cykelture:			
12.00-12.30	Frokost i klubberne og café	Frokost i klubberne og café	Frokost i klubberne Og café	Frokost i klubberne og café	Frokost i café	
13.00-14.00	Musikkklub: Oplæsning:	Mindfulness: Oplæsning:	Sang og musik: Oplæsning: Værksted:	Dans: Quiz:	Oplæsning	
14.00-14.45	Kaffe	Kaffe	Kaffe	Kaffe	Kaffe	11
12.30-19.30	-----	Aftenåbent		Aftenåbent		

Arbejdsgange og struktur

Nye arbejdsgange for personalet:

- Mødestruktur, daglige opgaver, fremgangsmåder, ansvarsfordeling og tidsplaner

5 trin i den borgerrettede proces

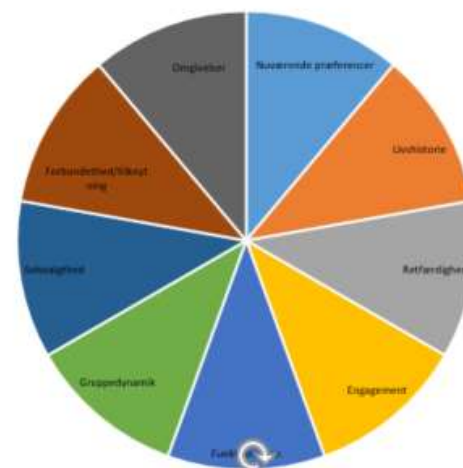
1. Opstart af borgere
2. Vurdering af funktionsevne
3. Match til aktivitetstilbud
4. Deltagelse i aktivitetstilbud
5. Evaluering af engagement og mening

Match

Inden borgeren tilbydes deltagelse i en aktivitet, klub, cafétilbud, er det vigtigt at medarbejdergruppen har:

- Lavet en *aktivitetsprofil* og talt med borgeren og evt. pårørende om livshistorie og nuværende præferencer
- Vurderet funktionsevne
- Observeret borgeren i aktivitet
- Foretager et match mellem borgerens præferencer og aktivitet ud fra *Matchhjulet*

Match af borgere i meningsfulde aktiviteter

* Nuværende præferencer * Livshistorie * Retfærdighed * Engagement * Funktionsevne * Gruppedynamik * Grad af selvalgt * Forbundenhed/Tilhørsforhold * Omgivelser

Retfærdighed: Er personen ofte/sjældent med i et tilbud? Hvem har størst behov for tilbud? Ethiske overvejelser.

Funktionsevne: Er aktiviteten for svær/for let? Gør sværhedsgraden det muligt at kunne engagere sig i aktiviteterne? Giver aktiviteten passende udfordring?

Nuværende præferencer: Matcher aktiviteten til personenes nuværende og fremtidige præferencer? (Nutid/fremtid).

Livshistorie: Matcher aktiviteten personens identitet/personlighed, tidligere erfaringer og værdier? Skaber aktiviteten genkendelighed? (fortid).

Engagement: Er der mulighed for at deltage aktivt/være opslugt/optaget af aktiviteten? (Modsat være ligeglad, koble sig fra).

Gruppedynamik: Er gruppen homogent/heterogent sammensat? Overvej funktionsevne, interesser, alder, sociale relationer, præferencer og følelse af at være inkluderet og ligeværdig.

Forbundenhed/tilhørsforhold: Kan personen opnå en følelse af at høre til og bidrage med noget som menneske? Skaber aktiviteten sammenhæng mellem sted og personen?

Omgivelser: Er aktiviteten velanset i forhold til den sociokulturelle kontekst? Skaber aktiviteten en tilknytning til omgivelserne?

Selvalgt: Er aktiviteten selvalgt/har personen udtrykt ønske om aktivitet/klub/relation?

Kompetencer og professionsidentitet

Hos medarbejderen kræver tilrettelæggelse af engagement i meningsfuld aktivitet:

- Relationelle kompetencer
- "tro på" medinddragelse og kunne se meningen med "det nye"
- Samskabelse af mening ("Tune ind") og facilitering
- Viden om aktiviteter (analyse og graduering)
- Refleksion over egen praksis (egne værdier, sædvanlig praksis, ud fra viden)
- Bruge de fysiske rammer

Hvad fik borgerne ud af projektet?

- ✓ Potentiale til at forbedre mulighederne for engagement i meningsfuld aktivitet
- ✓ Selvbestemmelse i forhold til at vælge aktiviteter, deltage i planlægningen og evaluere
- ✓ Bedre mulighed for at danne relationer og tilknytning til både personer og demensbyen
- ✓ Øget værdighed, livskvalitet og sundhed hos mennesker med demens
- ✓ Fremme af aktivitetsmæssig retfærdighed

Alt dette (og mere) findes i en vejledning

<https://www.ucviden.dk/da/persons/ucl-erhvervsakademi-og-professionsh%C3%B8jskole-demensbyen-i-svendborg>

Erfaringsudveksling og spørgsmål

Spørgsmål til dialog

- Hvad er de væsentligste forudsætninger, barrierer og muligheder som I hver især ser i egen praksis for at etablere en værdig og meningsfuld hverdag?
- Hvordan anvender vi bedst livshistorie i praksis til at understøtte engagement i meningsfulde aktiviteter?
- Hvordan giver vi størst mulig indflydelse til borgere/beboere til at udtrykke ønsker (verbalt/non-verbalt)? Deltage i planlægning? Give tilbagemeldinger?

Tak for nu!

E-mail:

kkiels@nordfynskommune.dk

Læs mere:

<https://www.ucviden.dk/da/persons/ucl-erhvervsakademi-og-professionsh%C3%B8jskole-demensbyen-i-svendborg>